

**Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»
Міністерства освіти і науки України**

**Електронне наукове видання
«Порівняльно-аналітичне право»**

№ 4, 2018

**Ужгородський національний університет
Ужгород 2018**

Порівняльно-аналітичне право – електронне наукове фахове видання юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

- Головний редактор:** Бисага Юрій Михайлович – доктор юридичних наук, професор
- Заст. гол. редактора:** Белов Дмитро Миколайович – доктор юридичних наук, професор
- Відповідальний секретар:** Рогач Олександр Янович – доктор юридичних наук, професор
- Члени редакційної колегії:**
- Бедь Віктор Васильович – доктор юридичних наук, професор;
 - Білаш Олександр Володимирович – доктор теології, кандидат юридичних наук, доцент;
 - Гайніш Едіта – доктор права, доктор філософії у сфері права (Словацька Республіка);
 - Громовчук Мирослава Володимирівна – кандидат юридичних наук, доцент;
 - Дрозд Олексій Юрійович – доктор юридичних наук, доцент;
 - Жежихова Мартина – кандидат юридичних наук (Словацька Республіка);
 - Лазур Ярослав Володимирович – доктор юридичних наук, професор;
 - Лемак Василь Васильович – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України;
 - Мраз Станіслав – доктор юридичних наук, професор (Словацька Республіка);
 - Рогач Іван – кандидат юридичних наук (Словацька Республіка);
 - Севрюков Олександр Павлович – доктор юридичних наук, професор (Російська Федерація);
 - Семерак Олександр Созонович – кандидат юридичних наук, професор;
 - Сідак Микола Васильович – доктор юридичних наук, професор;
 - Станіш Пьотр – доктор права, професор (Республіка Польща);
 - Ступник Ярослав Валерійович – кандидат юридичних наук, доцент;
 - Уканов Казбек – доктор юридичних наук, професор (Республіка Казахстан);
 - Фазикш Василь Георгійович – кандидат юридичних наук, професор;
 - Федоренко Владислав Леонідович – доктор юридичних наук, професор;
 - Шекк Олена Олександрівна – кандидат юридичних наук, доцент (Російська Федерація);
 - Ярема Василь Іванович – доктор економічних наук, професор.

Видання «Порівняльно-аналітичне право» включено до переліку наукових фахових видань, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук з юридичних дисциплін.

Наказ Міністерства освіти і науки України № 463 від 25 квітня 2013 р.

Електронне наукове фахове видання «Порівняльно-аналітичне право» включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus International (Республіка Польща)

*Рекомендовано до опублікування Вченою радою
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», протокол № 10 від 30.10.2018 року*

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА;
ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ УЧЕНЬ**Боднарук Т.В.**ОГЛЯД ОСНОВНИХ ПРИНЦИПІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТИВ
УПРАВЛІННЯ ВИБОРЧИМ ПРОЦЕСОМ.....20**Бондар Н.А.**ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЮРИДИЧНОЇ (ПРАВНИЧОЇ) ОСВІТИ
В УКРАЇНІ У 20-ТІ РОКИ ХХ СТОЛІТТЯ.....23**Васильченко Н.В., Заїченко О.О.**ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВИХ НОРМ ЗАКОНОПРОЕКТУ
«ПРО ЮРИДИЧНУ (ПРАВНИЧУ) ОСВІТУ І ЗАГАЛЬНИЙ ДОСТУП
ДО ПРАВНИЧОЇ ПРОФЕСІЇ» ВІД 28 ВЕРЕСНЯ 2017 Р. № 7147.....26**Заболотна Н.Я.**ОСОБЛИВОСТІ ФІЛОЛОГІЧНОГО, СИСТЕМНОГО ТА ІСТОРИЧНОГО
СПОСОБІВ ТЛУМАЧЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ ДОГОВОРІВ.....29**Лісогорова К.М.**ОСНОВНІ РИСИ СИСТЕМИ ОРГАНІВ У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ПРИРОДИ
В УКРАЇНІ У 1960–1980-Х РОКАХ.....32**Матвеева Т.О.**СТАНОВЛЕННЯ КОНТИНЕНТАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА
НА ПРИКЛАДІ СТАРОДАВНІХ АФІН І СПАРТИ.....34**Степенко Н.С.**

ЕВОЛЮЦІЯ ЗЕМЕЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ПІД ЧАС БУРЖУАЗНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ У ФРАНЦІЇ.....43

Толкач А.М.

«ЗОЛОТА П'ЯТІРКА» РИМСЬКИХ ЮРИСТІВ ТА ЇХ ВКЛАД У РОЗВИТОК ЮРИСПРУДЕНЦІЇ.....49

Турчак О.В.СВОБОДА ВИРАЖЕННЯ ПОГЛЯДІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ
В ДРУГІЙ РЕЧІ ПОСПОЛІТІЙ: ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
(ПЕРША ПОЛОВИНА 1920-Х РР.).....52**Харасик Н.О.**ТРУДОВЕ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ
В ПЕРІОД НОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ (1921–1929 рр.).....56**Хаустова М.Г., Юхименко Д.С.**ФОРМА ПРАВЛІННЯ ТА ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ФАКТОРИ,
ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ЇЇ СТАНОВЛЕННЯ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ.....59**Чернік С.Д.**ГРОМАДЯНСЬКІ ТА ПОЛІТИЧНІ ПРАВА І СВОБОДИ СЕРБІВ, ХОРВАТІВ,
СЛОВЕНЦІВ ЗА ВИДОВДАНСЬКОЮ КОНСТИТУЦІЄЮ 1921 р.....63

РОЗДІЛ 2

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО; МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО

Андрела А.-М.В.

ВПО: КОНСТИТУЦІЙНІ ГАРАНТІЇ ТА НОРМАТИВНІ ПРОГАЛИНИ ЗАКОНІВ.....67

Гамбург І.А., Гамбург С.Л.ВПРОВАДЖЕННЯ МЕДІАЦІЇ У РІЗНІ СФЕРИ СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ В УКРАЇНІ:
ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ.....70**Portnov I.A.**EVOLUTION OF POLITICAL PARTY SYSTEM OF UKRAINE.
A GLANCE AT THE LOCAL ELECTIONS DEVELOPMENTS.....73**Сакір-Молочко Н.В.**

СПОСОБИ РОЗПОДІЛУ МАНДАТІВ У СИСТЕМАХ ПРОПОРЦІЙНОГО ПРЕДСТАВНИЦТВА.....76

Якимович Я.В.КОНСТИТУЦІЙНЕ ВТІЛЕННЯ АНТРОПОЦЕНТРИЗМУ В ДЕРЖАВНІЙ ВЛАДІ:
ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ.....79

РОЗДІЛ 3**ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС;
СІМЕЙНЕ ПРАВО; МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО**

Ахмач Г.М. МАЛОЗНАЧНІ СПРАВИ: ДИСКУСІЙНІ ПИТАННЯ КАСАЦІЙНОГО ПЕРЕГЛЯДУ.....	85
Бондар І.В. СУБ'ЄКТИ ОСОБИСТИХ НЕМАЙНОВИХ ПРАВОВІДНОСИН У ЦИВІЛЬСТИЧНОМУ ПРОЦЕСІ.....	88
Волкова К.В. МОРСЬКЕ СУДНО ЯК ОБ'ЄКТ РЕЧОВИХ ПРАВ.....	92
Гайдай Ю.В. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСНОВНИХ ПРАВ ПАЦІЄНТІВ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.....	95
Гнатів О.Б. ЗАХИСТ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА ОБ'ЄКТИ НЕРУХОМОСТІ У ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАННЯХ ШЛЯХОМ ПЕРЕВЕДЕННЯ ПРАВ І ОБОВ'ЯЗКІВ ПОКУПЦЯ У РАЗІ ПРОДАЖУ ЧАСТКИ У СПІЛЬНІЙ ЧАСТКОВІЙ ВЛАСНОСТІ.....	98
Дешко Л.М., Велієв Т.Х. огли ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ UBER В УКРАЇНІ.....	101
Заборовський В.В., Манзюк В.В., Стойка А.В. ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РОЗПОДІЛУ СУДОВИХ ВИТРАТ ЯК ОДИН ЗІ СКЛАДНИКІВ ПРАВА ДОСТУПУ ДО СУДУ.....	105
Карабін Т.О. ЗМІСТ ТА ПРИЗНАЧЕННЯ ПУБЛІЧНОГО МАЙНА.....	108
Ліщинська В.О. КУЛЬТУРНІ ЦІННОСТІ В ЦИВІЛЬНОМУ ОБОРОТІ УКРАЇНИ.....	111
Лобус А. В. ФОРМИ ЗАХИСТУ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ СТОРІН ДОГОВОРУ БАНКІВСЬКОГО ВКЛАДУ (ДЕПОЗИТУ).....	113
Моїсеєнко Д.М. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ШТРАФУ ЗА ЗЛОВЖИВАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИМИ ПРАВАМИ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ.....	116
Мороз М.В. ЩОДО НІКЧЕМНОСТІ ПРАВОЧИНУ, ЗМІСТ ЯКОГО НЕ ВІДПОВІДАЄ ВИМОГАМ ЗАКОНУ.....	118
Навальєва Н.М. ПІДСТАВИ ТА ПОРЯДОК ВИЗНАННЯ МАЙНА НЕОБґРУНТОВАНИМИ АКТИВАМИ ТА ЙОГО ВИТРЕБУВАННЯ.....	121
Перунова О.М. СПІВВІДНОШЕННЯ ПРИНЦИПУ УСТНОСТІ З ФІКСУВАННЯМ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В ПРОЦЕСУАЛЬНІЙ ФОРМІ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА.....	126
Подвірна О.В. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ІНСТИТУТУ ОСОБИСТИХ НЕМАЙНОВИХ ПРАВ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ.....	129
Радчук О.П. ОКРЕМІ ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ ТА ОБОВ'ЯЗКІВ БАТЬКІВ І ДІТЕЙ У МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ.....	131
Ребриш Б.Ю., Ребриш А.С. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ЕКСПЕРТА З ПИТАНЬ ПРАВА В УКРАЇНІ.....	136
Рязанцев О.Є. ЩОДО ПРАВОВОГО СТАТУСУ СТОРІН ЯК УЧАСНИКІВ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРОЦЕСУ.....	141
Рязанцева Н.О. ВИЗНАЧЕННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ПРОЦЕСУ ДОКАЗУВАННЯ В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ.....	144
Стефанчук М.О. АДАПТАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО СТАНДАРТІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У СФЕРІ АВТОРСЬКОГО ПРАВА ТА СУМІЖНИХ ПРАВ.....	147

Філінович В.В. ЧИ ЗАВЖДИ КЛІЄНТ ПРАВИЙ: ПИТАННЯ СПОЖИВЧОГО ТЕРОРИЗМУ ТА ЕКСТРЕМІЗМУ.....	150
Чернега В.М. УКРАЇНСЬКІ НАУКОВІ РОЗВІДКИ З КОРПОРАТИВНОГО ПРАВА У ТРЕТЬОМУ ТИСЯЧОЛІТТІ.....	152
РОЗДІЛ 4 ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО, ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО	
Балан І.Д. ІНСТИТУТ МИТНОГО БРОКЕРА: ПОНЯТТЯ ТА ПРИНЦИП ДІЯЛЬНОСТІ.....	156
Галацевич Н.С. АКТУАЛЬНІ СПОСОБИ РОЗВ'ЯЗАННЯ КОРПОРАТИВНИХ КОНФЛІКТІВ.....	158
Добкіна К.Р., Горох С.І. ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЩОДО ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ ПРО ЗАКУПІВЛЮ.....	161
Долінська М.С. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ОХОРОНИ ТА ЗАХИСТУ НОТАРІУСОМ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ ТА ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ УЧАСНИКІВ НОТАРІАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ.....	163
Доновська М.С., Марченко О.В. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТОРГОВЕЛЬНО-ПОСЕРЕДНИЦЬКИХ ДОГОВОРІВ В УКРАЇНІ ТА ДЕЯКИХ ЗАКОРДОННИХ КРАЇНАХ.....	166
Кисельов М.Є., Затулко К.А. ДЕРЕГУЛЯЦІЯ СИСТЕМИ ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ: БУТИ ЧИ НЕ БУТИ.....	170
Ольховик Л.А., Мураховська В.М. ЗАМІНА ОРЕНДНИХ ВІДНОСИН НА КОНЦЕСІЙНІ В ПОРТАХ УКРАЇНИ.....	173
Пересада Д.С., Вінніченко Т.А. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	176
Савчук О.О. ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ НАДАННЯ ПОСЛУГ З ФІНАНСОВОГО ЛІЗИНГУ.....	178
Шахрай К.В. ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ МЕХАНІЗМУ “SQUEEZE-OUT” ТА “SELL-OUT” В УМОВАХ УКРАЇНСЬКОЇ ДІЙНОСТІ З УРАХУВАННЯМ ДОСВІДУ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН.....	182
Яфонкіна Ю.А. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ ФІЗИЧНОГО ЗАХИСТУ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ.....	185
РОЗДІЛ 5 ТРУДОВЕ ПРАВО; ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	
Єрофєєнко Л.В. ПРАВОВІ АСПЕКТИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ НОРМ У СФЕРІ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ.....	189
Красюк Т.В. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПРАЦІ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ КУЛЬТУРИ ТА МИСТЕЦТВА.....	193
Пікалок С.С. ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРАВОВІДНОСИН У СФЕРІ КОДИФІКАЦІЇ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА.....	196
РОЗДІЛ 6 ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО; АГРАРНЕ ПРАВО; ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО; ПРИРОДОРЕСУРСНЕ ПРАВО	
Багай Н.О. ПОНЯТТЯ ТА ФОРМИ СИСТЕМАТИЗАЦІЇ АГРАРНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ.....	199
Марич Х.М. ЕЛЕМЕНТИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ.....	202

Начос Р.Р. ПРОБЛЕМИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ.....	206
Папій Т.О. СУЧАСНИЙ СТАН РЕЦИКЛІНГУ ВІДХОДІВ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЙОГО ЕФЕКТИВНОСТІ.....	208
Плодистий В.Я., Промський Є.С. ПІДТРИМКА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄС: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ.....	211
Покальчук М.Ю., Каракой Т.С. ПРАВОВІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ АГРОХОЛДІНГІВ В УКРАЇНІ ПОРЯД З ІНШИМИ ТИПАМИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	215
Слободиська О.А. ЩОДО ПИТАННЯ НАСЛІДКІВ ДІЇ МОРАТОРІЮ НА КУПІВЛЮ-ПРОДАЖ ЗЕМЛІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ.....	217
Смолярчук Р.Ф. ПРАВОВЕ ПОНЯТТЯ ЛІСУ ЯК ОБ'ЄКТА ОХОРОНИ Й ВИКОРИСТАННЯ В ЮРИДИЧНІЙ ДОКТРИНІ ТА ЗАКОНОДАВСТВІ.....	219
РОЗДІЛ 7	
АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО	
Алфімова І.В. ПОНЯТТЯ, ЗМІСТ ТА ВИДИ СУДОВОГО ПРЕЦЕДЕНТУ	224
Барньова Д.О., Гаруст Ю.В. ФІНАНСОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ: ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТ.....	227
Берназюк Я.О. ВИДИ СТРОКІВ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ: ПИТАННЯ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ.....	231
Борищук Ю.С. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОПОДАТКУВАННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ (ІНТЕРНЕТ) КОМЕРЦІЇ.....	235
Будко О.М. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	238
Бурбика В.О. РІВНІ ТА ВИДИ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ІЗ ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ УКРАЇНИ.....	242
Вільчинський О.В. СОЦІАЛЬНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ АТЕСТАЦІЙНИХ КОМПІСІЙ У СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ.....	245
Гаврік Р.О. ПРАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИРІШЕННЯ СПРАВ ЗА УЧАСТЮ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ У СПОРАХ ЩОДО ПРОХОДЖЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ.....	248
Гула І.Л. ПРИМУСОВЕ ВИДВОРЕННЯ З УКРАЇНИ ІНОЗЕМЦІВ ТА ОСІБ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА ЯК ЗАХІД АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРИМУСУ.....	252
Жуков С.В. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ СУДДІВ.....	256
Жуковська Л.А. ПОНЯТТЯ «КОРУПЦІЯ» У ДОКТРИНІ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА УКРАЇНИ.....	258
Заяць Р.Я. УДОСКОНАЛЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ТА КООРДИНАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЕКСПЕРТНО-КРИМІНАЛІСТИЧНИХ УСТАНОВ МВС УКРАЇНИ.....	261
Іщенко Л.В. ДОСВІД РЕФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ У ПОСТСОЦІАЛІСТИЧНИХ ДЕРЖАВАХ-ЧЛЕНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	264

Колеснікова Л.Г. ПРАВОВА ПРИРОДА ПОДАТКОВИХ СПОРІВ В УКРАЇНІ.....	268
Kondratiev A.Yu. HYPOTHESIS, DISPOSITION AND INCENTIVE AS CONSTITUENT ELEMENTS OF THE STRUCTURE OF ADMINISTRATIVE NORM.....	271
Куліш А.М., Фесенко Л.Ю. СУТНІСТЬ ТА ОСНОВНІ НАПРЯМИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ.....	274
Кучеренко О.І. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА.....	277
Кучеренко Ю.А. ПРАВОВІ ЗАСАДИ ОПТИМІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ МІГРАЦІЙНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ.....	280
Лозинський Ю.Р. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ІНСТИТУТУ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ.....	282
Лях В.О. ЗАВДАННЯ ТА ФУНКЦІЇ КЕРІВНИКА В ОРГАНАХ ПРОКУРАТУРИ.....	285
Майфат М.А. ЩОДО ПРИНЦИПІВ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ.....	288
Майфат М.М. ПРИНЦИПИ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ.....	292
Мартиновський В.В. ОКРЕМІ ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОВНОВАЖЕНЬ СУБ'ЄКТІВ ДОЗВІЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ.....	295
Мартинюк В.В. ФУНКЦІЇ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОЮ СЛУЖБОЮ В УКРАЇНІ.....	298
Марченко В.Б. ПРИЄДНАННЯ ДО ПЛАНУ ВЕРС ТА РОЗВИТОК ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ ТРАНСФЕРТНОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ.....	301
Марченко О.О. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА СВОБОДУ ОБ'ЄДНАННЯ В УКРАЇНІ.....	304
Менджул М.В. ГРОМАДСЬКИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОРИСТАННЯМ ТА РОЗПОРЯДЖЕННЯМ МАЙНОМ ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	308
Микитченко А.Ю. СТРУКТУРА ТА КОМПЕТЕНЦІЯ МИТНИХ ОРГАНІВ: ДОСВІД РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩІ.....	311
Міщук І.В., Алексійчук О.А. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ МЕХАНІЗМУ ПРИТЯГНЕННЯ НЕПОВНОЛІТНЬОГО ДО АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	314
Музика-Стефанчук О.А. СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ (ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД).....	317
Пашковський В.В. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСОБИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ.....	320
Піп'як М.І. МЕДІАЦІЯ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРОЦЕСІ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН І НАПРЯМИ РОЗВИТКУ.....	322
Припугень Д.С. ПРИМУС У СЛУЖБОВОМУ ПРАВІ КРИЗЬ ПРИЗМУ «ПРИМУСОВОЇ ТЕОРІЇ» ГАЛУЗЕЙ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА: ОСОБЛИВОСТІ, ОЗНАКИ.....	325
Провозьон К.О. ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ.....	330
Проць І.М. СУСПІЛЬНЕ ТА ДЕРЖАВНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	333
Савенко В.М., Бондаренко О.С. ЩОДО ПИТАННЯ ПРО ПОРЯДОК УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ АНТИКОРУПЦІЙНИМ БЮРО УКРАЇНИ.....	336

Селюков В.С., Кушніренко Р.О., Константинов Д.В. ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЯК НАПРЯМ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В УКРАЇНІ.....	338
Семенець М.А. ПЕНСІЙНИЙ ФОНД УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО РЕФОРМУВАННЯ.....	341
Танасюк А.М. ДІЯЛЬНІСТЬ АДМІНІСТРАТИВНИХ СУДІВ В УКРАЇНІ ЯК ОБ'ЄКТ НАУКОВО-ПРАВОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	345
Тарнавська І.Я. ОГЛЯД ТА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАКОНОДАВЧОЇ БАЗИ, ЯКА СТОСУЄТЬСЯ РЕФОРМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ.....	347
Тимчишин Т.М. ПРОВАДЖЕННЯ У ДІЯЛЬНОСТІ ВИКОНАВЧИХ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ЇХ ТИПОЛОГІЗАЦІЯ.....	350
Тихомиров О.О. ПРАВОВІ ДЕТЕРМІНАНТИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДЕЛІКТНОСТІ В КОНТЕКСТІ RULE OF LAW CHECKLIST.....	354
Химан Б.Ю., Бондаренко О.С. ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАКРІПЛЕННЯ Й РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОХОДЖЕННЯ СЛУЖБИ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ.....	357
Цьвок М.С. ПРО ДЕЯКІ ПИТАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ.....	361
Шевчук М.В. ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ НЕ ЗА ЦІЛЬОВИМ ПРИЗНАЧЕННЯМ: ЗАСТОСУВАННЯ ФІНАНСОВО-ПРАВОВИХ ЗАХОДІВ ВПЛИВУ.....	363
Ярошенко Д.Ю. ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ.....	367
РОЗДІЛ 8	
КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ; КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО	
Голобородько Д.І. ДЕРЖАВНИЙ СЛУЖБОВЕЦЬ ЯК СУБ'ЄКТ КОРУПЦІЙНИХ ЗЛОЧИНІВ.....	370
Григор'єва М.Є. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ДЕЯКИХ СПЕЦІАЛЬНИХ ВИДІВ ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	373
Дубіна І.О. КРИМІНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ ІЗ ТВАРИНАМИ В УКРАЇНІ.....	376
Євдокімова О.В. КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ МАКСИМАЛЬНИХ МЕЖ ШТРАФУ ЯК ОСНОВНОГО ВИДУ ПОКАРАННЯ.....	379
Журавська З.В. ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПУ ГУМАНІЗМУ В УСТАНОВАХ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ ЯК ОДНА З ГАРАНТІЙ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ЗАСУДЖЕНИХ.....	382
Казначесва Д.В. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ УМОВНО-ДОСТРОКОВОГО ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ.....	385
Лук'янова Ю.О. КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСІБ, ЩО ВЧИНЯЮТЬ ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО, ТА ШЛЯХИ ЗАПОБІГАННЯ ВЧИНЕННЮ ЦЬОГО ЗЛОЧИНУ.....	388
Petrakova A.V. THE IMPACT OF THE INTERNET ON A MORAL AND PHYSICAL HEALTH OF CHILDREN.....	391
Ріжко Я.І. ХАРАКТЕРИСТИКА ЖІНОЧОЇ ЗЛОЧИННОСТІ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ.....	393
Тютюнник М.О. ОСНОВНІ ПРИЧИНИ ДИТЯЧОЇ ПРОСТИТУЦІЇ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЗАПОБІГАННЯ ЇЙ.....	396

РОЗДІЛ 9**КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА;
СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА; ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ****Амеліна А.С.**ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ОГЛЯДУ ДОКУМЕНТІВ
ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ ОПОДАТКУВАННЯ..... 340**Бардигула О.Р., Кушніт В.П.**ФОРМИ ВЗАЄМОДІЇ СЛІДЧОГО ТА ПРАЦІВНИКІВ ОПЕРАТИВНОГО ПІДРОЗДІЛУ
ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ..... 403**Бачинський О.В.**ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ
ВИКОНАННЯ СПЕЦІАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ З РОЗКРИТТЯ ЗЛОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ОРГАНІЗОВАНОЇ ГРУПИ ЧИ ЗЛОЧИННОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ..... 406**Башта І.І.**ОСОБЛИВОСТІ КАТЕГОРІЇ «ЗМАГАЛЬНІСТЬ» У КОНТЕКСТІ ВДОСКОНАЛЕННЯ
КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ..... 409**Грицюк І.В., Гаврилук Н.О.**ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ВИЗНАННЯ ДОКАЗІВ
НЕДОПУСТИМИМИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ..... 412**Журок Н.Г.**ІНСТИТУТ ВІДВОДУ ЯК ПРОЦЕСУАЛЬНА ГАРАНТІЯ
ВСТАНОВЛЕННЯ ОБ'ЄКТИВНОЇ ІСТИНИ СУДОМ..... 415**Кушніт В.П.**

ЩОДО ПРОБЛЕМНИХ ПИТАНЬ ПРОВЕДЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ОБШУКУ..... 419

Лоскутов Т.О.ЩОДО ПИТАННЯ ПРО ПРОЦЕСУАЛЬНУ САМОСТІЙНІСТЬ
ТА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ СЛІДЧОГО..... 422**Мулявка Д.Г. Шиліє О.О.**

ЗМІСТ ПРАВОВОГО СТАТУСУ СУБ'ЄКТІВ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ..... 425

Ромців О.І.ВЗАЄМОДІЯ СЛІДЧОГО З ОПЕРАТИВНИМИ ПРАЦІВНИКАМИ
З МЕТОЮ ПОДОЛАННЯ ПРОТИДІЇ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ
У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ..... 427**Фурс С.І.**ПРИНЦИПИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ УЧАСНИКІВ
КРИМІНАЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ..... 431**Циганюк Ю.В.**АДВОКАТСЬКА ТАКТИКА ПІД ЧАС ЗАТРИМАННЯ ОСОБИ
БЕЗ УХВАЛИ СЛІДЧОГО СУДДІ..... 435**Циліорик І.І.**ЩОДО ОСНОВНИХ ПОМИЛОК ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ
ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ..... 438**РОЗДІЛ 10****СУДОУСТРІЙ; ПРОКУРАТУРА ТА АДВОКАТУРА****Dronhal A.M.**

INTERNATIONAL COOPERATION OF THE PROSECUTOR'S OFFICE OF UKRAINE..... 441

РОЗДІЛ 11**МІЖНАРОДНЕ ПРАВО****Аббакумова Д.В.**

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ ГОЛОВНИМИ ОРГАНАМИ РАДИ ЄВРОПИ..... 444

Бенедик Я.С.РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВОВІДНОСИН СТОСОВНО ВИКОРИСТАННЯ
ВІДНОВЛЮВАНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ В РАМКАХ ОКРЕМИХ
МІЖНАРОДНИХ МІЖУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ..... 448

Deshko L.M., Yatsko T.P. INTERNATIONAL LEGAL REGULATION OF THE COOPERATION OF COUNTRIES IN THE SPHERE OF MINERAL RESOURCES MANAGEMENT.....	453
Діброва К.Р. ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДЕРЖАВ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТИ.....	456
Допілка В.О., Кішеневська А.С. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ МОРСЬКОГО ПЕРЕВІЗНИКА ЗА НЕВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ІЗ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ У МІЖНАРОДНОМУ СПОЛУЧЕННІ.....	459
Допілка В.О., Маланіч О.М. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ В ПОРТУ.....	462
Дюльгер Г.С. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОТИДІЇ НЕЛЕГАЛЬНИЙ МІГРАЦІЇ НА МОРІ.....	465
Корчак Є.О., Савчук К.Ю. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ЖІНКИ. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПОГЛЯД.....	468
Кунцевич М.П., Буртник Т.С. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ ПРАВ ТРУДОВИХ МІГРАНТІВ З УКРАЇНИ.....	471
Ольховик Л.А., Марущак Л.А. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ У ЛІНІЙНОМУ СУДНОПЛАВСТВІ ЗА КОНОСАМЕНТОМ.....	475
Ольховик Л.А., Найдюнова А.П. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БОРОТЬБИ З НЕЗАКОННИМИ АКТАМИ ПРОТИ БЕЗПЕКИ МОРСЬКОГО СУДНОПЛАВСТВА.....	478
Плахотнюк Н.В., Савицька К.А. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АВІАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ.....	482
Свистун Д.С. КАТАЛОНІЯ: ПРОБЛЕМИ МЕЖДУНАРОДНОГО ПРИЗНАНИЯ.....	486
Ставнічук Г.П. СУТНІСТЬ МІЖНАРОДНОГО ЗЛОЧИНУ АПАРТЕЇДУ ВІДПОВІДНО ДО ЧИННОГО МІЖНАРОДНОГО ПРАВА.....	490
Тарасевич Ю.Д. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОБМЕЖЕННЯ ЕКСПОРТУ ТА ІМПОРТУ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ.....	492
РОЗДІЛ 12	
ФІЛОСОФІЯ ПРАВА	
Олексюк М.М., Орлов С.Ф. ЮРИДИЧНА ТЕХНІКА ЯК СУКУПНІСТЬ ЗОВНІШНІХ ВИРАЗІВ ПРАВА: ДО ПИТАННЯ ПРО ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ЮРИДИЧНО-ПРАВОВИХ КОНФЛІКТІВ.....	495

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Белкин А.Р. Теория доказывания в уголовном судопроизводстве. М.: Норма, 2007. 528 с.
2. Жеребкін В.Є. Логіка. Х.: Основи; К.: Знання, 1998. 256 с.
3. Философский энциклопедический словарь / гл. редакция: Л.Ф. Ильичёв, П.Н. Федосеев, С.Н. Ковалёв, В.Г. Панов. М.: Советская энциклопедия, 1983. 840 с.
4. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України № 2135-XII від 18.02.1992 року / Законодавство України: офіц. веб-портал Верховної ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12>
5. Про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: Наказ № 114/1042/516/1199/936/1687/5 від 16.11.2012 р. / Законодавство України: офіц. веб-портал Верховної ради України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12>
6. Маньковський Н.Я. Стан наукової розробки виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованих груп. Прикарпатський юридичний вісник. 2016. Вип. 1. С. 253–256. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pjvuv_2016_1_58
7. Венедіктов А.А. Виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації в оперативно-розшуковій діяльності та кримінальному процесі. Борьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). 2014. № 2. С. 74–77. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/boz_2014_2_18
8. Албул С.В., Хімченко С.А. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації: новий крок у правовому забезпеченні. Правове життя сучасної України: матеріали Міжнар. наук. конф. проф.-викл. та аспірант. складу (м. Одеса, 16–17 травня 2013 р.). Одеса: Фенікс, 2013. Т. 2. С. 263–265.
9. Підюков П.П., Коношенко Я.Ю. Агентурні операції як різновид негласних слідчих (розшукових) дій, передбачених новим КПК України, та їх нормативно-правова регламентація. Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2013. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aymvs_2013_1_9
10. Тертишник В.М. Кримінальний процес України. Особлива частина: підручник. Академічне видання. К.: Алерта, 2014. 420 с.
11. Багрий М.В., Луцки В.В. Процесуальні аспекти негласного отримання інформації: вітчизняний та зарубіжний досвід: монографія. Харків: Право, 2017. 376 с.
12. Лисенков С.Л. Загальна теорія держави і права: навчальний посібник. К.: Юрисконсульт, 2006. 335 с.
13. Кримінальний кодекс України: Кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III / Законодавство України: офіц. веб-портал Верховної ради України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
14. Тищенко В.В. Теоретичні і практичні основи методики розслідування злочинів: монографія. Одеса: Фенікс, 2007. 260 с.
15. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод., допов. та CD) / уклад. і гол. ред. В.Т. Бусел. К., Ірпінь: ВТФ «Перун», 2007. 1736 с.
16. Момотенко Т.Д. Виникнення, становлення та поширення організованої злочинності в Україні: історичний огляд. Форум права. 2015. № 1. С. 182–189. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index

УДК 343.13 (477)

ОСОБЛИВОСТІ КАТЕГОРІЇ «ЗМАГАЛЬНІСТЬ» У КОНТЕКСТІ ВДОСКОНАЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

PECULIARITIES OF CATEGORY “ZMAGALNYST” IN THE CONTEXT OF THE DECORATION OF CRIMINAL PROCESS OF LEGISLATION OF UKRAINE

Башта І.І.,

*кандидат юридичних наук,**професор кафедри оперативно-розшукової діяльності**Національного університету державної фіскальної служби України*

Статтю присвячено визначенню концептуальних засад змагальності в кримінальному процесі України. Простежено розвиток досліджуваної категорії в правових актах та наукових дослідженнях. Особливу увагу приділено спробам удосконалити правовий механізм реалізації змагальності в кримінальному судочинстві. Запропоновано шляхи удосконалення правового механізму реалізації змагальності в кримінальному судочинстві.

Ключові слова: змагальність, кримінальне судочинство, кримінальне провадження, кримінальний процес, змагальність, сторони кримінального провадження.

Статья посвящена определению концептуальных основ состязательности в уголовном процессе Украины. Прослежено развитие исследуемой категории в правовых актах и в научных исследованиях. Особое внимание уделено попыткам усовершенствовать правовой механизм реализации состязательности в уголовном судопроизводстве. Предложены пути совершенствования правового механизма реализации состязательности в уголовном судопроизводстве.

Ключевые слова: состязательность, уголовное судопроизводство, уголовное производство, уголовный процесс, состязательность, стороны уголовного производства.

The article is devoted to the definition of the conceptual basis of competition in the criminal process of Ukraine. The development of the studied category in legal acts and in scientific research is traced. Particular attention is paid to attempts to improve the legal mechanism for the implementation of adversarial proceedings in criminal proceedings. The ways of improving the legal mechanism for the implementation of adversarial proceedings in criminal proceedings are proposed.

Key words: adversarial proceedings, criminal proceedings, criminal proceedings, adversarial proceedings, parties to criminal proceedings.

Постановка проблеми. Побудова в Україні правової держави, удосконалення системи правових актів, в яких закріплено гарантії захисту прав і свобод людини та гро-

мадянина, зумовлюють необхідність постійного підвищення ефективності норм кримінального процесу для того, щоб забезпечити їх відповідність поставленим зако-

нодавцем цілям. Особливо важливим уявляється вдосконалення правового механізму реалізації базових категорій кримінального процесу, до яких у тому числі належить і змагальність. Вказане слугує підтвердженням актуальності розгляду категорії «змагальність» із позиції вдосконалення її правового регулювання.

Стан дослідження. Сутність базових засад кримінального процесу була предметом наукових досліджень таких авторів, як О.М. Бандурка, Ю.М. Грошевий, Я.О. Мотовіловкер, В.В. Назаров, С.В. Слінько, В.М. Тертишник та ін. Проблематика, пов'язана зі змагальністю, вивчалася в роботах А.В. Кочури, яка з'ясувала специфіку застосування загальноправових процесуальних принципів; установила процесуальні форми їх реалізації, якими, з точки зовнішньої визначеності, є кримінально-процесуальні документи, що складаються під час провадження по кримінальній справі; розробила класифікацію галузевих принципів кримінального процесу залежно від їх функціонального призначення й виокремила зобов'язальні, забезпечувальні та змішані принципи [1, с. 82–86]. М.Г. Моторигіна дослідила типи кримінального процесу, під якими запропонувала розуміти організацію провадження у справі залежно від розвиненості змагальних засад, рівня гарантій прав його учасників, системи доказів і ступеня їх оцінки, що визначається співвідношенням свободи особистості та держави, приватних і публічних засад, і визначила змагальність як таку побудову процесу, в якій обвинувачення і захист діють як рівні сторони, що мають формально рівні права і несуть обов'язки, а суд займає активну позицію, спрямовану як на реалізацію повноважень зі здійснення судового контролю на досудовому розслідуванні, так і на з'ясування істини в судовому розгляді [2]. Разом з тим правова природа змагальності та її місце в кримінальному процесі в умовах оновлення процесуального законодавства досліджені ще недостатньо, що зумовлює напрями подальших наукових розвідок.

Метою статті є визначення особливостей категорії «змагальність» у контексті вдосконалення кримінального процесуального законодавства.

Виклад основного матеріалу. Спроби визначити концептуальні засади змагальності в кримінальному процесі робилися ще в позаминулому столітті, а спрямованість цих досліджень, як відзначав відомий процесуаліст того часу професор І.Я. Фойницький, визначалася розвитком державництва в цій галузі права. Вчений виділяв такі ознаки змагального процесу: 1) на суд покладається чітко визначене завдання вирішення кримінального позову; 2) обвинувач діє в процесі як самостійна сторона; 3) підсудний – не лише предмет дослідження, а так само він є і стороною справи з правом на захист в якомога широкій межі; 4) діяльність суду зводиться до оцінки пред'явлених сторонами вимог на основі зібраного доказового матеріалу; 5) перегляд судових рішень допускається лише на підставі та в межах скарг сторін; 6) наявність сторін, їх рівноправність; 7) активна роль суду задля встановлення об'єктивної істини [3, с. 63–64]. Слід погодитися з такими дослідниками, як Д.С. Крикливець, із приводу того, що запропоноване розуміння змагальності є розширеним, оскільки, оцінюючи його через призму сучасної системи засад кримінального процесу, можна дійти висновку, що, окрім елементів змагальності, воно поєднує також такі засади, як забезпечення права на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності та забезпечення права на захист [4, с. 351]. Із цього приводу слід згадати, що Кримінальний процесуальний кодекс України 1960 року, безумовно, певним чином обмежував змагальність на стадії досудового слідства, на якій перевага надавалася діям сторони обвинувачення. Це позначилося, наприклад, на поглядах одного з радянських прихильників концепції М.С. Строговича, який писав, що змагальність уявляє собою таку побудову судового розгляду, в якому обвинувачення відокремлено від суду,

що вирішує справу, і в якому обвинувачення і захист здійснюються сторонами, які наділені рівними правами для відстоювання своїх тверджень і оспорювання тверджень супротивної сторони, причому підсудний є стороною, що користується правом на захист; суду ж належить керівництво процесом, активне дослідження обставин справи і вирішення самої справи [5, 149]. Слід сказати, що погляди М.С. Строговича здійснили істотний вплив на розуміння базових засад кримінального процесу і дотепер мають своїх прихильників.

Загалом, домінування держави у всіх правовідносинах було притаманно радянському періоду розвитку права, і недостатність правових механізмів забезпечення змагальності виступає лише одним із прикладів цієї тенденції (наприклад, І.Л. Петрухін із цього приводу пише, що радянський кримінальний процес більшою мірою мав розшукову (інквізиційну), ніж змагальну форму [6, с. 31]). Однак пошук балансу в кримінально-процесуальних відносинах вимагає як врахування пріоритету прав і свобод людини та громадянина, так і створення умов для досягнення цілей кримінального судочинства. На нашу думку, різноплановість змагальності в кримінальному процесі не дозволяє оцінювати її як однозначно позитивну або негативну тенденцію: справа полягає в наявності або відсутності розумного співвідношення процесуальних прав сторін та можливості цими правами скористатися (тобто правового механізму реалізації цих прав).

У Кримінально-процесуальному кодексі України 1960 року принцип змагальності знайшов своє відображення в ст. 16¹: «Розгляд справ у судах відбувається на засадах змагальності». Слід погодитися з думкою Л.Б. Ісмаїлової, що для Кримінально-процесуального кодексу такого визначення було явно недостатньо. Автор пише: «Якщо б така дефініція була записана в Конституції, з цим можна було б погодитися, але в Кодексі, який детально регламентує процедуру всього кримінального процесу, такого визначення замало. Щоправда, з подальшого змісту ст. 16¹ КПК нібито випливає, що саме законодавець розуміє під поняттям змагальності: розподіл функцій обвинувачення, захисту й розгляду судом справи на три різні й незалежні одна від одної функції. Крім того, суд, зберігаючи об'єктивність і неупередженість, створює необхідні умови для виконання сторонами їх процесуальних обов'язків і здійснення наданих їм прав» [7, с. 80].

У чинному Кримінальному процесуальному кодексі України змагальності присвячено статтю 22, яка має назву «Змагальність сторін та свобода в поданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості». Відповідно до її положень кримінальне провадження здійснюється на основі змагальності, що передбачає самостійне обстоювання стороною обвинувачення і стороною захисту їхніх правових позицій, прав, свобод і законних інтересів засобами, передбаченими цим Кодексом. Сторони кримінального провадження мають рівні права на збирання та подання до суду речей, документів, інших доказів, клопотань, скарг, а також на реалізацію інших процесуальних прав, передбачених цим Кодексом. Під час кримінального провадження функції державного обвинувачення, захисту та судового розгляду не можуть покладатися на один і той самий орган чи службову особу. Повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, звернення з обвинувальним актом та підтримання державного обвинувачення в суді здійснюється прокурором. У випадках, передбачених цим Кодексом, повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального правопорушення може здійснюватися слідчим за погодженням із прокурором, а обвинувачення може підтримуватися потерпілим, його представником. Захист здійснюється підозрюваним або обвинуваченим, його захисником або законним представником. Суд, зберігаючи об'єктивність та неупередженість, створює необхідні умови для реалізації сторонами

їхніх процесуальних прав та виконання процесуальних обов'язків [8].

Слід сказати, що сьогодні на розгляді у Верховній Раді України знаходиться проект Закону № 8280 від 17.04.2018 р. «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України (щодо забезпечення засади змагальності)» [9]. В якості обґрунтування своєї позиції щодо доцільності прийняття вказаного правового акту автори законопроекту наводять той факт, що особливістю отримання доказів у досудовому розслідуванні слідчим чи прокурором є тимчасове обмеження конституційних прав людини, в окремих випадках можуть застосовуватися заходи примусу (наприклад, під час проведення огляду, обшуку житла, обслідування особи, відібрання біологічних зразків, а у разі їхньої відмови в добровільному наданні застосовується примус). Сторона захисту, на відміну від сторони обвинувачення, такими владними повноваженнями не наділена, вона має право ініціювати проведення слідчих (розшукових) дій, може витребувати та отримувати копії документів, відомостей, висновки експертів, ревізій, актів перевірок, за статтею 93 Кодексу. Реалізація прав сторони захисту забезпечується положеннями статті 220 Кодексу, якою встановлено, що клопотання сторони захисту, потерпілого та його представника чи законного представника, представника юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, про виконання будь-яких процесуальних дій слідчий, прокурор зобов'язаний розглянути в строк не більше трьох днів із моменту подання та задовольнити їх за наявності відповідних підстав. Про результати розгляду клопотання повідомляється особі, яка, власне, заявила клопотання. Про повну або часткову відмову в задоволенні клопотання виноситься вмотивована постанова, копія якої вручається особі, що заявила клопотання, а в разі неможливості вручення з об'єктивних причин – надсилається їй [9].

Слідчий, прокурор можуть не задовольнити таке клопотання сторони захисту. Відповідно до статей 303, 306 Кодексу, відмову слідчого, прокурора можливо оскаржити у слідчого судді. Проте згідно зі статтями 307, 309 Кодексу рішення слідчого судді не оскаржується. Отже, дана норма є порушенням Конституції України, статті 22 Кодексу. Водночас це порушує статтю 24 Кодексу, згідно з якою кожному гарантується право на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності суду, слідчого судді, прокурора, слідчого [9].

Відповідно до «Узагальнення про практику розгляду скарг на рішення, дії або бездіяльність органів досудового розслідування чи прокурора під час досудового розслідування» від 12.01.2017 р. № 9-49/0/4-17, у 2015 році було подано в місцеві суди скарги на рішення слідчого, прокурора про відмову в задоволенні клопотання про проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій – 1566, з них повернуто – 100, задоволено всього 523. Отже, 2/3 скарг не задоволено [10]. Оскільки рішення слідчого судді з вказаної теми неможливо оскаржити, то сторони втрачають шанс вимагати від слідчого, прокурора вчинення певних розшукових дій. Як наслідок, виникає проблема в реалізації процесуальних прав громадян.

Отже, для забезпечення рівності сторін у кримінальному процесі, на думку авторів законопроекту, потрібно вирішити проблему неможливості подальшого оскарження відмови в задоволенні клопотання про проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій [9].

Заслугує на увагу правова оцінка вказаного законопроекту Головним науково-експертним управлінням Верховної Ради України. У своєму висновку цей орган акцентує увагу на тому, що однією з основних засад су-

дочинства є забезпечення права на апеляційний перегляд справи та у визначених законом випадках – на касаційне оскарження судового рішення (пункт 8 частини другої статті 129 Конституції України). Йдеться про гарантоване Конституцією України право на перегляд судом апеляційної інстанції «остаточних» судових рішень, тобто рішень, вироку, ухвали суду, що стосується прав, свобод чи інтересів особи. Питання оскарження так званих «проміжних» судових рішень, тобто ухвал, які не вирішують долю кримінального провадження по суті, вирішуються законодавцем шляхом внесення змін до КПК із дотриманням при цьому балансу між необхідністю гарантування прав сторін кримінального провадження та забезпеченням швидкого, повного та неупередженого судового розгляду і недопущенням штучного затягування досудового слідства чи судового процесу. Отже, прийняття законопроекту матиме наслідком розширення кола можливостей сторони захисту. Однак при цьому збільшується ймовірність порушення строків досудового розслідування кримінальних правопорушень. Адже чинний Кримінальний процесуальний кодекс України не містить приписів щодо обмеження кількості клопотань, поданих стороною захисту під час досудового розслідування в межах одного кримінального провадження. Наприклад, сторона захисту зможе звернутися з клопотанням про проведення допиту свідка і, в разі відмови в його задоволенні, оскаржити відповідну постанову до слідчого судді та в апеляційному порядку. Після перегляду ухвали слідчого судді в апеляційному порядку сторона захисту не позбавлена можливості звернутися з клопотанням про проведення обшуку, слідчого експерименту, експертизи тощо. Якщо при цьому щодо кожного клопотання «остаточне слово» буде залишатись за судом апеляційної інстанції, то таким чином будуть створені передумови для затягування досудового розслідування фактично будь-якого кримінального провадження на невизначений строк, адже до закінчення оскарження постанов про відмову в задоволенні клопотань слідчий, прокурор будуть позбавлені можливості визнати зібрані під час досудового розслідування докази достатніми для складання обвинувального акту, завершити досудове розслідування та передати обвинувальний акт, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру або клопотання про звільнення від кримінальної відповідальності до суду [11].

Отже, як можна побачити з наведеного прикладу, забезпечення змагальності в кримінальному процесі потребує надзвичайно обережного ставлення до правового регулювання, оскільки навіть незначне зміщення балансу на користь однієї зі сторін кримінального провадження може мати своїми наслідками зниження ефективності діяльності іншої сторони, і, в результаті, – неможливість виконати завдання кримінального провадження, закріплені в ст. 2 Кримінального процесуального кодексу України.

Висновки. Удосконалення системи кримінального процесуального законодавства України потребує перегляду сутності деяких категорій кримінального процесу, сприйняття яких науковцями та практиками є неоднозначним. Змагальність як принцип, правовий метод, інструмент, порядок побудови кримінального судочинства для свого практичного втілення потребує правового механізму реалізації, для створення і зміцнення якого необхідно запровадження засад організаційної та функціональної незалежності сторін кримінального провадження, забезпечення їх рівними можливостями для реалізації своїх процесуальних прав, а також достатнього рівня транспарентності, що, з урахуванням визначених законом обмежень, дозволяє сторонам своєчасно вживати заходи для доказування своїх правових позицій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кочура А.В. Поняття та сутність принципів кримінального процесу. Наше право. 2010. № 3. С. 82–86.
2. Моторигіна М.Г. Змагальний тип кримінального процесу. Теорія і практика правознавства. 2013. Вип. 1. URL: <http://tlaw.nlu.edu.ua/wpcontent/uploads/2015/08/%D0%9C%D0%BE%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%B3%D1%96%D0%BD%D0%BD.pdf>
3. Фойницький І.Я. Курс уголовного судопроизводства. Санкт-Петербург: «Альфа», 1996. Т. 1. 552 с.
4. Крикливецъ Д.С. Втілення змагальної моделі кримінального судочинства у Кримінальному процесуальному кодексі України. Порівняльно-аналітичне право. 2013. № 3–1. С. 349–354. URL: http://www.pap.in.ua/3-1_2013/9/Kryklyvets%20D.Ye..pdf
5. Строгович М.С. Природа советского уголовного процесса и принцип состязательности. М.: НКЮ СССР, 1939. 151 с.
6. Петрухин И.Л. От инквизиции к состязательности. Государство и право. 2003. № 7. С. 31.
7. Ісмаїлова Л.Б. Забезпечення рівності і змагальності сторін у кримінальному судочинстві. Адвокат. 2006. № 10 (73). С. 78–82.
8. Кримінальний процесуальний кодекс України.
9. Проект Закону про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України (щодо забезпечення засади змагальності) № 8280 від 17.04.2018 р. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63875
10. Узагальнення про практику розгляду скарг на рішення, дії або бездіяльність органів досудового розслідування чи прокурора під час досудового розслідування» від 12.01.2017 р. № 9-49/0/4-17. URL: http://zib.com.ua/ua/128127-vss_uzagalniv_praktiku_rozglyadu_skarg_pid_chas_dosudovogo_rozsliduvannya_r.html
11. Висновок Головного науково-експертного управління Верховної Ради України щодо проекту Закону про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України (щодо забезпечення засади змагальності) № 8280 від 17.04.2018 р. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63875

УДК 343.14

**ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ВИЗНАННЯ ДОКАЗІВ
НЕДОПУСТИМИМИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ
EXTERNAL EXPERIENCE OF RECOGNITION OF EVIDENCE
UNLAWFUL IN CRIMINAL PROCESS**

Грицюк І.В.,

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики
Національного університету державної фіскальної служби України*

Гаврилюк Н.О.,

*здобувач вищої освіти кафедри кримінального процесу та криміналістики
Навчально-наукового інституту права
Національного університету державної фіскальної служби України*

У статті проведено аналіз досвіду деяких провідних держав із питань визнання доказів недопустимими у кримінальному процесі. Виділено основні критерії визнання доказів недопустимими. Наведено перспективи вдосконалення чинного Кримінального процесуального кодексу України у питаннях визнання доказів недопустимими у кримінальному процесі.

Ключові слова: допустимість доказів, кримінальне процесуальне законодавство, критерії недопустимості доказів.

В статье проведен анализ опыта некоторых ведущих государств по вопросам признания доказательств недопустимыми в уголовном процессе. Выделены основные критерии признания доказательств недопустимыми. Приведены перспективы совершенствования действующего Уголовно-процессуального кодекса Украины в вопросах признания доказательств недопустимыми в уголовном процессе.

Ключевые слова: допустимость доказательств, уголовное процессуальное законодательство, критерии недопустимости доказательств.

The article analyzes the experience of some leading states in recognizing evidence as inadmissible in the criminal process. The main criteria for recognizing evidence are highlighted. The prospects for perfection of the current CPC of Ukraine in matters of recognition of evidence are inadmissible in the criminal process.

Key words: admissibility of evidence, criminal procedural law, criteria of inadmissibility of evidence.

Постановка проблеми. З розвитком держави виникає потреба у реформуванні усіх сфер життєдіяльності. Не минуло таке реформування і кримінальне процесуальне законодавство України. Так, після прийняття Кримінального процесуального кодексу (далі – КПК) України у 2012 р. почався новий етап у розвитку кримінального процесуального законодавства. Новий КПК максимально зосереджений на головному завданні кримінального судочинства – захисті особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охороні прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження.

Новелою КПК України є інститут недопустимості доказів. Саме завдяки цьому інституту у випадках визнання доказів недопустимими у кримінальному процесі та виключення їх із матеріалів провадження забезпечується

гарантія на захист прав людини від протиправних дій під час кримінального судочинства.

У дослідженні згаданого інституту важливим аспектом є аналіз законодавчого регулювання його функціонування. Саме тому актуальне дослідження досвіду законодавств провідних зарубіжних країн у питаннях визнання доказів недопустимими у кримінальному процесі.

Стан опрацювання. Вивченням зарубіжного досвіду визнання доказів недопустимими у кримінальному процесі займалися К.Ф. Гуценко, А.В. Молдован, І.В. Решетнікова, Т.В. Руда, О.В. Смирнов, Б.О. Філімонов, С.В. Щербаків та інші науковці.

Мета статті полягає у проведенні порівняльного аналізу норм кримінального процесуального права деяких зарубіжних країн стосовно визнання доказів недопусти-